

ZAKON O HRANITELJSTVU U FEDERACIJI BIH

Sl. novine FBiH br. 52/2022 – dr. zakon

DIO PRVI

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Član 1

(Predmet Zakona)

(1) Ovim zakonom uređuju se: principi hraniteljstva, pojam i vrste hraniteljstva, uvjeti za obavljanje hraniteljstva, vrste i broj hranjenika, podobnost za obavljanje hraniteljstva, ugovor o hraniteljstvu, hraniteljska naknada i naknada za izdržavanje hranjenika, obaveze, odgovornosti i prava hranitelja i centra za socijalni rad (u daljnjem tekstu: centar), prava i obaveze hranjenika, osposobljavanje i edukacija, registar i evidencija podataka, upravni nadzor, te druga pitanja iz oblasti hraniteljstva.

(2) Djeci i odraslim licima koja su privremeno ili trajno bez roditeljskog, odnosno porodičnog staranja omogućit će se zaštita u porodičnom okruženju.

(3) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod.

Član 2

(Značenje pojedinih izraza)

U smislu ovog zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:

- a) **hranitelj** je predstavnik hraniteljske porodice ili samac koji ima sklopljen ugovor o hraniteljstvu i pruža usluge zaštite hranjeniku u skladu sa ovim zakonom;
- b) **hraniteljska naknada** je naknada hranitelju za njegov rad, pruženu zaštitu i uloženi trud u zbrinjavanju hranjenika na smještaju u skladu sa rješenjem centra o priznavanju prava na smještaj u hraniteljsku porodicu i individualnim planom zaštite hranjenika;
- c) **hraniteljska porodica** je porodica koju čine hranitelj, njegov bračni ili vanbračni partner i drugi srodnici sa kojima hranitelj živi u zajedničkom domaćinstvu;
- d) **hraniteljstvo** je oblik zaštite izvan vlastite porodice kojom se djetetu ili odraslom licu osigurava odgovarajući porodični smještaj i zaštita u hraniteljskoj porodici;
- e) **hranjenik** je dijete, mlađe punoljetno lice do završetka redovnog školovanja i najduže godinu dana nakon završetka redovnog školovanja ako se ne može zaposliti, a najduže do 26. godine i odraslo lice koje je ostvarilo pravo na usluge zaštite izvan vlastite porodice i smješteno je u hraniteljsku porodicu na osnovu rješenja centra o priznavanju prava na smještaj u hraniteljsku porodicu;
- f) **individualni plan zaštite hranjenika** (u daljnjem tekstu: individualni plan) je dokument koji izrađuju stručni radnici centra u saradnji sa hranjenikom, članovima njegove porodice, starateljem ili zastupnikom, a koji sadrži planirane ciljeve, aktivnosti, rokove i nosioce izvršenja aktivnosti kojima se ostvaruje svrha smještaja u hraniteljsku porodicu, te način praćenja i preispitivanja individualnog plana;
- g) **naknada za izdržavanje hranjenika** je naknada kojom se podmiruju troškovi smještaja i druge potrebe hranjenika;
- h) **potencijalni hranitelj** je lice za koje je centar utvrdio da ispunjava uvjete za bavljenje hraniteljstvom i nema sklopljen ugovor o hraniteljstvu u skladu sa ovim zakonom;
- i) **ugovor o hraniteljstvu** je ugovor o međusobnim pravima i obavezama koji sklapaju centar i potencijalni hranitelj, odnosno hranitelj, a nakon donošenja rješenja centra o priznavanju prava na smještaj u hraniteljsku porodicu;
- j) **voditelj individualnog plana** je stručni radnik centra koji planira i predlaže odgovarajuće postupanje i pruža stručnu pomoć hranitelju, te neposredno prati hranjenika u hraniteljskoj porodici.

DIO DRUGI

POGLAVLJE II. PRINCIPI HRANITELJSTVA

Član 3

(Principi hraniteljstva)

Hraniteljstvo se provodi u skladu sa osnovnim principima socijalne zaštite i principima porodičnog okruženja, održivosti socijalnih veza, uključenosti hranjenika i najboljeg interesa hranjenika, te poštivanje ravnopravnosti spolova.

Član 4

(Princip porodičnog okruženja)

- (1) Hranjenik ostvaruje osnovnu i specifičnu zaštitu i pomoć u hraniteljskoj porodici koja je njemu poticajno i pozitivno porodično okruženje.
- (2) Smještajem hranjenika u hraniteljsku porodicu hranjenik postaje ravnopravni član hraniteljske porodice.

Član 5

(Princip održivosti socijalnih veza)

Hranjenik se upućuje na smještaj u hraniteljsku porodicu u njegovoj lokalnoj zajednici radi održivosti porodičnih i drugih socijalnih veza i očuvanja postignutog nivoa njegove socijalne uključenosti, osim ako to nije u njegovom interesu ili na tom području nema hraniteljske porodice.

Član 6

(Princip uključenosti)

Hranjenik ima aktivnu ulogu u zadovoljavanju svojih potreba u planiranju i realizaciji aktivnosti za poboljšanje svog položaja, a potrebne usluge mu osiguravaju međusobno povezani i koordinirani pružaoci usluga u jedinici lokalne samouprave.

Član 7

(Princip najboljeg interesa)

Pri utvrđivanju potrebe i okolnosti za smještaj hranjenika u hraniteljsku porodicu vodi se računa o potrebama hranjenika, odnosno ciljevima njegovog individualnog plana.

POGLAVLJE III. VRSTE HRANITELJSTVA

Član 8

(Hraniteljstvo prema potrebama hranjenika)

Hraniteljstvo prema potrebama hranjenika može biti:

- a) tradicionalno hraniteljstvo,
- b) specijalizovano hraniteljstvo,
- c) hitno hraniteljstvo i
- d) povremeno hraniteljstvo.

Član 9

(Tradicionalno hraniteljstvo)

Tradicionalno hraniteljstvo je hraniteljstvo kojim se pružaju usluge zaštite:

- a) djetetu i mlađem punoljetnom licu bez odgovarajućeg roditeljskog staranja čiji psihofizički razvoj i nivo funkcioniranja ne odstupaju značajnije od razvoja i odrastanja djeteta iste životne dobi, a za koje je procijenjeno da je primjena hraniteljstva u njegovom najboljem interesu,
- b) djetetu čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
- c) odraslom licu za zadovoljavanje svakodnevnih životnih potreba povezanih uz njegovu životnu dob ili zdravstveno stanje i
- d) samohranom roditelju sa djetetom dobi do godinu dana starosti ako nema sredstava za izdržavanje ili kojem je usljed neriješenog stambenog pitanja ili poremećenih porodičnih odnosa potreban privremeni smještaj u hraniteljskoj porodici.

Član 10

(Specijalizovano hraniteljstvo)

(1) Specijalizovano hraniteljstvo je hraniteljstvo kojim se hranjeniku pružaju specijalizovane usluge zaštite zadovoljavanjem njegovih osnovnih i dodatnih životnih potreba, povezanih uz njegov psihofizički razvoj i nivo funkcioniranja koji odstupaju značajnije od odrastanja i razvoja lica iste životne dobi, ili uz veće probleme u ponašanju, teže zdravstveno stanje ili invaliditet, a hranjeniku potrebnu zaštitu pruža specijalizovani hranitelj koji ima posebna znanja i vještine, te članovi njegove porodice.

(2) Specijalizovani hranitelj pruža usluge zaštite iz stava (1) ovog člana sljedećim kategorijama djece:

- a) djetetu sa invaliditetom,
- b) odgojno zanemarenom djetetu,
- c) djetetu u sukobu sa zakonom,

- d) djetetu žrtvi porodičnog i drugog nasilja,
- e) djetetu žrtvi trgovine ljudima,
- f) djetetu žrtvi zlopotrebe psihoaktivnih supstanci i drugih oblika ovisnosti,
- g) djetetu sa društveno negativnim ponašanjem,
- h) djetetu kojem je zbog posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite i
- i) maloljetnoj trudnici, maloljetnom roditelju ili maloljetnim roditeljima sa djetetom ako se na taj način osnažuje njihovo roditeljstvo i ako nemaju porodičnu podršku.

(3) Specijalizovani hranitelj pruža usluge zaštite iz stava (1) ovog člana sljedećim odraslim kategorijama hranjenika:

- a) licu sa invaliditetom,
- b) licu sa društveno negativnim ponašanjem,
- c) licu u sukobu sa zakonom,
- d) žrtvi porodičnog i drugog nasilja,
- e) žrtvi trgovine ljudima,
- f) žrtvi zlopotrebe psihoaktivnih supstanci i drugih oblika ovisnosti za koje je procijenjeno da je njihov smještaj u specijalizovanu hraniteljsku porodicu u njihovom najboljem interesu.

Član 11

(Hitno hraniteljstvo)

(1) Hitno hraniteljstvo je hraniteljstvo kojim se hranjeniku radi njegove sigurnosti, zaštite ili drugih životnih potreba mora hitno osigurati privremeni smještaj u hraniteljsku porodicu do prestanka rizične, odnosno nepovoljne situacije i stvaranja uvjeta za njegov povratak u vlastitu porodicu ili do osiguravanja drugih oblika zaštite.

(2) Hitnost iz stava (1) ovog člana podrazumijeva situacije u kojima je djetetu potrebno hitno zbrinjavanje:

- a) kada je dijete napušteno od roditelja,
- b) kada ga roditelji grubo ili u većoj mjeri zanemaruju ili zlostavljaju,
- c) kada su roditelji spriječeni brinuti o djetetu zbog teške bolesti ili smrti,
- d) u drugim situacijama kada je dijete potrebno hitno zbrinuti.

(3) Hitnost iz stava (1) ovog člana podrazumijeva situacije u kojima je odraslom licu potrebno hitno zbrinjavanje:

- a) jer je staro, nemoćno, napušteno, a ovisno je o pomoći i njezi drugog lica,
- b) zbog elementarne nepogode usljed koje je ostalo bez vlastitog doma,
- c) jer je žrtva nasilja,
- d) u slučaju kada umre roditelj koji se starao o licu sa invaliditetom, a o njemu se nema ko nastaviti starati,
- e) jer je na drugi način ugrožen njegov životni interes.

(4) Hitno hraniteljstvo može trajati najduže mjesec dana u neprekidnom trajanju, a može ga obavljati hranitelj koji obavlja tradicionalno i specijalizovano hraniteljstvo kao nesrodnički ili srodnički hranitelj u skladu sa ovim zakonom.

Član 12

(Povremeno hraniteljstvo)

(1) Povremeno hraniteljstvo je hraniteljstvo kojim se djetetu ili odraslom licu pruža usluga zaštite na privremenom smještaju tokom pripreme za stalni smještaj u tu hraniteljsku porodicu, ili za dijete ili odraslo lice koje je na dužem smještaju u ustanovi socijalne zaštite radi njegovog prilagođavanja na porodični način života, odnosno pripreme za samostalan život.

(2) Povremeno hraniteljstvo je i hraniteljstvo za dijete sa razvojnim ili zdravstvenim teškoćama, za dijete čija porodica ima različite teškoće u funkcioniranju ili za odraslo lice sa invaliditetom koje živi u vlastitoj ili hraniteljskoj porodici, pa se upućuju na smještaj u drugu hraniteljsku porodicu na kraće vrijeme (vikend, praznici ili tokom dana) radi očuvanja kapaciteta vlastite ili hraniteljske porodice i sprečavanja nepovoljnih situacija koje bi mogle privremeno ugroziti funkcioniranje porodice i dobrobit djeteta, odnosno odraslog lica.

(3) Osim u izuzetnim situacijama, povremeno hraniteljstvo može trajati najduže do tri mjeseca u neprekidnom trajanju, a može ga obavljati hranitelj koji obavlja tradicionalno ili specijalizovano hraniteljstvo, kao nesrodnički ili srodnički hranitelj u skladu sa ovim zakonom.

Član 13

(Hraniteljstvo prema statusu)

Hraniteljstvo prema statusu može biti:

- a) nesrodničko hraniteljstvo i
- b) srodničko hraniteljstvo.

Član 14

(Nesrodničko hraniteljstvo)

Nesrodničko hraniteljstvo je hraniteljstvo koje obavlja hranitelj koji nije u krvnom ili tazbinskom srodstvu sa hranjenikom, a može biti tradicionalno, specijalizovano, hitno i povremeno hraniteljstvo.

Član 15

(Srodničko hraniteljstvo)

(1) Srodničko hraniteljstvo je hraniteljstvo koje obavlja hranitelj koji je u krvnom, odnosno tazbinskom srodstvu sa hranjenikom kada je takav oblik zaštite u njegovom najboljem interesu.

(2) Srodnik u pravoj i srodnik do četvrtog stepena krvnog srodstva pobočne linije i njegov bračni ili vanbračni partner može obavljati srodničko hraniteljstvo.

(3) Izuzetno, srodnički hranitelj može biti i drugi srodnik hranjenika ako stručni tim centra procijeni da je to u najboljem interesu hranjenika.

(4) Srodnički hranitelj može obavljati sve vrste hraniteljstva utvrđene ovim zakonom u skladu sa procjenom stručnog tima centra i propisanim uvjetima.

Član 16

(Staranje o hranjeniku u njegovom stambenom prostoru)

Hranitelj se stara o hranjeniku u svom stambenom prostoru, a izuzetno u stambenom prostoru hranjenika kada je to u najboljem interesu hranjenika.

POGLAVLJE IV. UVJETI ZA OBAVLJENJE HRANITELJSTVA

Član 17

(Uvjeti koje moraju ispunjavati hranitelj i hraniteljska porodica)

(1) Lice koje želi biti hranitelj mora:

a) biti državljanin Bosne i Hercegovine,

b) biti punoljetno,

c) imati prebivalište u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija),

d) imati poslovnu sposobnost,

e) imati zdravstvenu sposobnost,

f) imati završeno najmanje srednjoškolsko obrazovanje,

g) imati dokaz da članovi hraniteljske porodice nemaju neizmirenih poreskih obaveza,

h) imati kompetencije za zaštitu, čuvanje, njegu, odgoj i zadovoljavanje drugih potreba prema stručnoj procjeni centra i

i) imati stambene i materijalne uvjete za obavljanje hraniteljstva koje će propisati federalni ministar rada i socijalne politike (u daljnjem tekstu: federalni ministar).

(2) Izuzetno od stava (1) tačka a) ovog člana, hranitelj može biti i strani državljanin sa stalnim boravkom u Federaciji koji ispunjava uvjete propisane ovim zakonom, ako stručni tim centra procijeni da je to u najboljem interesu hranjenika.

(3) Izuzetno, hranitelj može biti i lice koje ima niži stepen obrazovanja od propisanog u stavu (1) tačka f) ovog člana, ako stručni tim centra procijeni da je to u najboljem interesu hranjenika.

(4) U slučaju iz stava (2) ovog člana centar je dužan pribaviti saglasnost Federalnog ministarstva rada i socijalne politike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(5) Hranitelj i članovi hraniteljske porodice moraju ostvarivati mjesečne prihode za izdržavanje po članu domaćinstva u iznosu od najmanje 15% prosječne isplaćene neto-plaće u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu.

(6) Izuzetno od stava (5) ovog člana, hranitelj samac mora ostvarivati mjesečne prihode u iznosu od najmanje 50% prosječne isplaćene neto-plaće u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu.

(7) U pogledu ispunjavanja uvjeta iz st. (5) i (6) ovog člana u obzir se uzimaju mjesečni prihodi ostvareni u posljednja tri mjeseca.

(8) Srodnički hranitelj, odnosno članovi srodničke hraniteljske porodice ne moraju ispunjavati uvjete iz st. (5) i (6) ovog člana ako centar procijeni da je to u najboljem interesu hranjenika.

Član 18

(Smetnje za obavljanje hraniteljstva)

(1) Hraniteljstvo ne može obavljati porodica:

- a) u kojoj su poremećeni porodični odnosi,
  - b) u kojoj je hranitelju ili drugom članu hraniteljske porodice izrečena mjera porodično-pravne zaštite u pogledu ličnih prava djeteta,
  - c) u kojoj su interesi hranitelja ili drugog člana hraniteljske porodice u suprotnosti sa interesima hranjenika,
  - d) u kojoj hranitelj ili član hraniteljske porodice ima zaključen ugovor o doživotnom izdržavanju sa hranjenikom,
  - e) u kojoj hranitelj ili drugi član hraniteljske porodice ispoljava društveno neprihvatljivo ponašanje u smislu važećeg zakona iz oblasti socijalne zaštite,
  - f) u kojoj bi zbog bolesti hranitelja ili člana hraniteljske porodice moglo biti ugroženo zdravlje ili drugi interesi hranjenika,
  - g) u kojoj se protiv hranitelja ili drugog člana hraniteljske porodice vodi krivični postupak, odnosno u kojoj je hranitelju ili drugom članu hraniteljske porodice pravomoćnom sudskom presudom izrečena kazna zatvora, novčana kazna ili određena uvjetna osuda za krivično djelo propisano Krivičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine ili Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine, ili je izrečena neka od zaštitnih mjera prema učiniocu nasilja u porodici, koje su propisane Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici Federacije Bosne i Hercegovine,
  - h) u kojoj hranitelj ima više od dvoje djece mlađe od 15 godina, izuzev ako se radi o srodničkoj hraniteljskoj porodici.
- (2) Centar po službenoj dužnosti prikuplja dokaze iz stava (1) tačka g) ovog člana za hranitelja i članove hraniteljske porodice.

Član 19

(Dobna razlika između hranitelja i hranjenika)

- (1) Dobna razlika između hranitelja i hranjenika djeteta ne može biti manja od 25 i veća od 50 godina života.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, dobna razlika između hranitelja i hranjenika djeteta može biti manja od 25 i veća od 50 godina života, ako je to u najboljem interesu djeteta što procjenjuje stručni tim centra.
- (3) Hranitelj ne može biti osoba mlađa od 25 i starija od 65 godina života, izuzev kod srodničkog hraniteljstva, ili ako je to u najboljem interesu hranjenika.

POGLAVLJE V. VRSTE I BROJ HRANJENIKA

Član 20

(Vrste hranjenika u jednoj hraniteljskoj porodici)

- (1) Hraniteljska porodica se, po pravilu, stara o istoj grupi hranjenika, posebno o djeci, a posebno o odraslim licima, izuzev kada postoji potreba za zajedničkim staranjem o roditelju sa djetetom, braći i sestrama, maloljetnom roditelju ili bračnim, odnosno vanbračnim partnerima.
- (2) Hraniteljska porodica koja se stara o djeci može se istovremeno starati o djeci bez roditelja, djeci koju roditelji zanemaruju ili zloupotrebljavaju svoje roditeljske dužnosti, djeci sa problemima u ponašanju, djeci sa invaliditetom i djeci žrtvama porodičnog i drugog nasilja, ako je to u najboljem interesu djece i ako ispunjava za to potrebne uvjete.
- (3) Hraniteljska porodica koja se stara o odraslim licima može se istodobno starati o odraslim licima sa različitim vrstom invaliditeta.
- (4) Izuzetno od stava (1) ovog člana, u slučaju kada tokom smještaja kod hranjenika nastanu takve promjene da više ne pripada istoj vrsti hranjenika, hraniteljska porodica, uz procjenu potreba hranjenika i saglasnost centra, može se i dalje starati o hranjeniku, ako to nije suprotno interesima drugih smještenih hranjenika.

Član 21

(Broj djece hranjenika u jednoj hraniteljskoj porodici)

- (1) U hraniteljskoj porodici može biti smješteno najviše troje djece, s tim da ukupan broj djece koja žive u hraniteljskoj porodici, računajući i djecu hranitelja, ne može biti veći od petero.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, u hraniteljskoj porodici može biti smješteno više od troje djece ako se radi o braći i sestrama ili o hranjenicima hitnog i povremenog hraniteljstva ili roditelju sa djetetom dobi do godinu dana starosti.
- (3) Ako se hraniteljska porodica stara o djeci sa invaliditetom, samo jedno dijete može biti dijete sa težim tjelesnim, intelektualnim, senzoričkim, komunikacijskim ili višestrukim teškoćama u razvoju kod kojeg je utvrđen takav nivo funkcioniranja koji zahtijeva veću stručnu pomoć.
- (4) Hranitelj samac može se starati o najviše dvoje djece, odnosno o jednom djetetu sa težim tjelesnim, intelektualnim, senzoričkim, komunikacijskim ili višestrukim teškoćama u razvoju kod kojeg je utvrđen takav nivo funkcioniranja koji zahtijeva veću stručnu pomoć.
- (5) Izuzetno od stava (4) ovog člana, samac koji je srodnički hranitelj može se starati o većem broju djece, ako je to u njihovom najboljem interesu i ako za to ispunjava uvjete iz člana 17. ovog zakona.

Član 22

(Broj odraslih hranjenika u jednoj hraniteljskoj porodici)

- (1) U hraniteljskoj porodici mogu biti smještena najviše tri odrasla hranjenika.
- (2) Izuzetno, u hraniteljskoj porodici može biti smješteno i više od tri odrasla hranjenika ako se radi o odraslom hranjeniku korisniku hitnog ili povremenog hraniteljstva, a porodica ispunjava uvjete iz člana 17. ovog zakona.
- (3) Hranitelj samac može imati na smještaju najviše dva odrasla hranjenika, odnosno samo jednog odraslog hranjenika sa težim invaliditetom.
- (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, samac koji je srodnički hranitelj može se starati o većem broju odraslih lica, ako ispunjava uvjete iz člana 17. ovog zakona i ako je to u njihovom najboljem interesu.

POGLAVLJE VI. UTVRĐIVANJE PODOBNOSTI ZA OBAVLJANJE HRANITELJSTVA

Odjeljak A. Stručna procjena podobnosti za obavljanje hraniteljstva

Član 23

(Prijava za obavljanje hraniteljstva)

- (1) Svako lice koje želi biti hranitelj podnosi prijavu za obavljanje hraniteljstva centru prema mjestu svog prebivališta, odnosno boravišta na obrascu prijave za obavljanje hraniteljstva koju propisuju federalni ministar.
- (2) Uz prijavu iz stava (1) ovog člana prilaže se pisana saglasnost članova porodice za obavljanje hraniteljstva i druga dokumentacija koju centar ne može pribaviti po službenoj dužnosti.
- (3) U roku 30 dana od dana prijema prijave iz stava (1) ovog člana centar utvrđuje da li podnosilac prijave iz stava (1) ovog člana i članovi njegove porodice ispunjavaju uvjete iz čl. 17. i 19. ovog zakona, te postoji li neka od smetnji iz člana 18. ovog zakona.

Član 24

(Stručna procjena)

- (1) Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja centar daje stručnu procjenu o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim zakonom za podnosioca prijave iz stava (1) član 23. ovog zakona i za članove njegove porodice.
- (2) Kod davanja stručne procjene iz stava (1) ovog člana centar na osnovu intervjua i drugih odgovarajućih metoda razmatra i procjenjuje motive lica i članova njegove porodice za obavljanje hraniteljstva, odnose u porodici i njihov utjecaj na prihvaćanje hranjenika u porodicu kao zamjensku porodicu, te njihove psihofizičke sposobnosti, vodeći računa o svim činjenicama koje bi mogle utjecati na zadovoljavanje potreba i najbolji interes hranjenika.
- (3) Tokom postupka procjene centar utvrđuje i primjerenost životnih uvjeta porodice, a posebno prostora i opreme namijenjene hranjeniku u skladu sa propisom iz člana 17. stav (1) tačka i) ovog zakona.
- (4) Tokom postupka stručne procjene centar, po potrebi, uzima u obzir i potvrde, mišljenja ili preporuke drugih institucija, ustanova, nevladinih organizacija i drugih tijela.

Član 25

(Postupak nakon izvršene stručne procjene)

- (1) Nakon dobijanja pozitivne stručne procjene iz člana 24. stav (1) ovog zakona podnositelj prijave iz člana 23. stav (1) ovog zakona i njegov bračni, odnosno vanbračni partner imaju obavezu proći edukaciju iz člana 49. ovog zakona.
- (2) U roku 10 dana od dana izvršene edukacije iz stava (1) ovog člana, edukator dostavlja stručno mišljenje o izvršenoj edukaciji podnosiocima prijave i njegovom bračnom, odnosno vanbračnom partneru i mjesno nadležnom centru.
- (3) U roku osam dana od dana pribavljanja pozitivnog stručnog mišljenja edukatora iz stava (2) ovog člana, centar podnosiocu prijave iz člana 23. stav (1) ovog zakona izdaje rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva.
- (4) Rješenje iz stava (3) ovog člana obavezno sadrži podatke o vrsti hraniteljstva i broju hranjenika koji mogu biti zbrinuti.
- (5) Licu iz člana 23. stav (1) ovog zakona koje nije dobilo pozitivnu stručnu procjenu iz člana 24. stav (1) ovog zakona ili nije dobilo pozitivno stručno mišljenje edukatora iz stava (2) ovog člana, centar donosi rješenje o ne ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva.
- (6) Na rješenja iz st. (3) i (5) ovog zakona može se izjaviti žalba kantonalnom ministarstvu nadležnom za oblast socijalne zaštite (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo) u roku osam dana od dana prijema rješenja.

Odjeljak B. Revizija stručne procjene podobnosti za obavljanje hraniteljstva

Član 26

(Revizija stručne procjene)

- (1) Reviziju stručne procjene vrši nadležni centar najmanje jednom u dvije godine od dana donošenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva, odnosno od urađene prethodne revizije.
- (2) U slučaju promjene okolnosti koje bi mogle biti bitne za obavljanje hraniteljstva, hranitelj, odnosno potencijalni hranitelj dužan je najkasnije u roku pet dana od nastanka, odnosno saznanja za promjenu okolnosti obavijestiti nadležni centar koji će provesti postupak revizije stručne procjene.
- (3) Revizija iz stava (1) ovog člana provodi se na način utvrđen članom 24. ovog zakona.
- (4) U skladu sa izvršenom revizijom stručne procjene centar po službenoj dužnosti evidentira izvršenu reviziju u registar hranitelja.
- (5) U slučaju da se u toku postupka revizije stručne procjene utvrdi da je došlo do promjene uvjeta za obavljanje hraniteljstva ili do promjene okolnosti vezanih uz podatke o vrsti hraniteljstva i broju hranjenika koji mogu biti zbrinuti, centar izdaje novo rješenje u skladu sa promijenjenim okolnostima.
- (6) U zavisnosti od rješenja iz stava (4) ovog člana centar poduzima i sve druge potrebne radnje, a posebno u pogledu donesenog rješenja o pravu na smještaj i upućivanju u hraniteljsku porodicu, odnosno registar hranitelja.

Odjeljak C. Prestanak ispunjavanja uvjeta za obavljanje hraniteljstva

Član 27

(Prestanak važenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva)

- (1) Rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva prestaje važiti po sili zakona smrću hranitelja.
- (2) Rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva prestaje važiti i danom pravomoćnosti rješenja o ne ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva.
- (3) Centar donosi rješenje o prestanku važenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva ako:
  - a) hranitelj podnese zahtjev za prestanak obavljanja hraniteljstva,
  - b) hranitelj obavlja hraniteljstvo suprotno interesima hranjenika,
  - c) potencijalni hranitelj ili hranitelj bez opravdanih razloga ne primi na smještaj hranjenika kojeg mu je uputio centar, iako se saglasio sa njegovim smještajem,
  - d) prestane potreba za smještajem hranjenika u srodničku hraniteljsku porodicu, ako ta porodica obavlja samo srodničko hraniteljstvo.
- (4) Centar može donijeti privremeno rješenje za obavljanje hraniteljstva odraslom članu hraniteljske porodice umrlog hranitelja iz stava (1) ovog člana na njegov zahtjev kojim se uređuju njegova prava i obaveze za obavljanje hraniteljstva do konačnog rješavanja po tom zahtjevu, a najduže šest mjeseci.

Član 28

(Hranitelj koji više ne želi da se bavi hraniteljstvom)

Ako hranitelj ne želi više da se bavi hraniteljstvom, obavezan je o tome obavijestiti centar najkasnije 60 dana prije datuma kada namjerava prestati baviti se hraniteljstvom kako bi zajedno osigurali optimalne uvjete za premještaj hranjenika ili njegovo zbrinjavanje na drugi način, u skladu sa individualnim potrebama hranjenika.

Član 29

(Brisanje iz registra hranitelja)

U slučajevima donošenja rješenja o ne ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva, odnosno rješenja o prestanku važenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za bavljenje hraniteljstvom, centar po službenoj dužnosti obavještava kantonalno i federalno ministarstvo, koji će u roku tri dana od dana prijema obavijesti izvršiti brisanje potencijalnog hranitelja ili hranitelja iz registra hranitelja.

POGLAVLJE VII. UGOVOR O HRANITELJSTVU

Član 30

(Ugovorni odnos)

- (1) Ugovor o hraniteljstvu je ugovor o međusobnim pravima i obavezama između centra i potencijalnog hranitelja, odnosno hranitelja koji se sklapa u pisanom obliku za svakog hranjenika pojedinačno, a nakon donošenja rješenja centra o priznavanju prava i upućivanju na smještaj u hraniteljsku porodicu.
- (2) Za rješavanje o priznavanju prava i upućivanju na smještaj u hraniteljsku porodicu, kao i zaključivanje ugovora o hraniteljstvu mjesno je nadležan centar prebivališta hranjenika.
- (3) Rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u hraniteljsku porodicu donosi se uz prethodno pribavljenu saglasnost kantonalnog ministarstva u pogledu hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika.

(4) O žalbi na rješenje kojim se rješava o pravu na smještaj i upućivanju u hraniteljsku porodicu odlučuje kantonalno ministarstvo.

(5) Ugovorom o hraniteljstvu uređuje se:

- a) dan otpočinjanja smještaja,
- b) uvjeti i način zadovoljavanja osnovnih i specifičnih potreba podrške hranjeniku i hranitelju,
- c) vrsta hraniteljstva za koju je ugovor sklopljen,
- d) vrsta i obim usluga koje su hranitelj i hraniteljska porodica obavezni osigurati smještenom hranjeniku,
- e) moguće druge socijalne usluge podrške hranjeniku,
- f) prava i obaveze ugovornih strana,
- g) kontaktiranje hranjenika sa biološkim roditeljima i srodnicima,
- h) visina naknade za izdržavanje hranjenika i način plaćanja,
- i) hraniteljska naknada,
- j) uvjeti za otkaz ugovora,
- k) dužina otkaznog roka ugovora o hraniteljstvu i
- l) druga prava i obaveze ugovornih strana.

Član 31

(Prestanak ugovora o hraniteljstvu)

Ugovor o hraniteljstvu iz člana 30. ovog zakona prestaje:

- a) smrću hranitelja ili smrću hranjenika,
- b) usvojenjem hranjenika,
- c) stupanjem u brak hranjenika,
- d) istekom roka, ako je ugovor zaključen na određeno vrijeme,
- e) otkazom ugovora,
- f) zbog neizvršavanja zakonskih i ugovornih obaveza, te
- g) drugih razloga zbog kojih se ugovorne obaveze više ne mogu izvršavati.

POGLAVLJE VIII. HRANITELJSKA NAKNADA I NAKNADA ZA IZDRŽAVANJE HRANJENIKA

Član 32

(Hraniteljska naknada)

- (1) Visina hraniteljske naknade ovisi o broju i vrsti smještenih hranjenika.
- (2) Osnovica za utvrđivanje iznosa hraniteljske naknade je prosječna neto-plaća isplaćena u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu.
- (3) Mjesečna naknada hranitelju po jednom hranjeniku iznosi najmanje 15% od osnovice iz stava (2) ovog člana i uvećava se za 15% za svakog narednog hranjenika.
- (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, mjesečna naknada hranitelju koji obavlja specijalizovano hraniteljstvo iznosi najmanje 30% od osnovice iz stava (2) ovog člana i uvećava se za 20% za svakog narednog hranjenika.
- (5) Mjesečna naknada za hranitelja koji istovremeno obavlja tradicionalno i specijalizovano hraniteljstvo utvrđuje se na način da se kao polazna osnovica uzima mjesečna naknada za specijalizovano hraniteljstvo iz stava (4) ovog člana i uvećava se za 15% za hranjenika korisnika tradicionalnog hraniteljstva, odnosno za 20% za hranjenika korisnika specijalizovanog hraniteljstva.
- (6) Hranitelj koji obavlja srodničko hraniteljstvo ima pravo na hraniteljsku naknadu, pod uvjetom da između hranjenika i hranitelja ne postoji obaveza izdržavanja prema Porodičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 33

(Isplata hraniteljske naknade)

- (1) Hraniteljska naknada obračunava se od dana početka smještaja hranjenika u hraniteljsku porodicu u skladu sa ugovorom o hraniteljstvu, a pri izračunu se smatra da mjesec ima 30 dana.
- (2) Hraniteljska naknada prestaje se obračunavati posljednjim danom smještaja hranjenika.
- (3) Izuzetno od st. (1) i (2) ovog člana, hranitelju koji pruža usluge hitnog ili povremenog hraniteljstva za najviše 30 dana hraniteljstva, naknada se isplaćuje za svaki provedeni dan smještaja hranjenika.
- (4) Isplata naknade hranitelju u slučajevima kada hranjenik opravdano odsustvuje iz hraniteljske porodice duže od 15 dana za taj mjesec isplaćuje se u skladu sa stavom (3) ovog člana.
- (5) Hraniteljsku naknadu obračunava centar koji je donio rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u hraniteljsku porodicu.

Član 34

(Naknada za izdržavanje hranjenika)

- (1) Naknada za izdržavanje hranjenika odnosi se na troškove smještaja i izdržavanje hranjenika, te njegove lične potrebe u skladu sa njegovim individualnim planom.
- (2) Osnovica za utvrđivanje iznosa naknade za izdržavanje hranjenika je prosječna isplaćena neto-plaća u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu.
- (3) Iznos mjesečne naknade za izdržavanje hranjenika za tradicionalno hraniteljstvo iznosi najmanje 30% a za specijalizovano najmanje 50% od osnovice iz stava (2) ovog člana.
- (4) Naknadu za izdržavanje hranjenika obračunava centar koji je donio rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanje u hraniteljsku porodicu.
- (5) Naknada za izdržavanje hranjenika obračunava se prvim danom smještaja i prestaje sa posljednjim danom smještaja hranjenika, a pri izračunu se smatra da mjesec ima 30 dana.

Član 35

(Sredstva za finansiranje naknada)

- (1) Troškove hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika plaća lice koje je smješteno u hraniteljsku porodicu, roditelj, usvojitelj ili srodnik koji je, prema odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, dužan izdržavati to lice ili drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzelo obavezu plaćanja troškova.
- (2) Sredstva za finansiranje naknada iz stava (1) ovog člana osiguravaju se u budžetu kantona ako je rješenjem o priznavanju prava i upućivanju na smještaj u hraniteljsku porodicu određeno da kantonalno ministarstvo potpuno ili djelimično snosi plaćanje hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika.
- (3) Isplatu hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika vrši kantonalno ministarstvo.
- (4) Kantonalno ministarstvo ima pravo na potpunu ili djelimičnu naknadu troškova iz imovine i prihoda smještenog lica ili lica koje je u skladu sa odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine dužno izdržavati lice smješteno u hraniteljsku porodicu.
- (5) U postupku utvrđivanja i obračunavanja prihoda i imovine hranjenika, odnosno drugih lica koja su prema zakonu obavezna učestvovati u troškovima smještaja u hraniteljsku porodicu, a koji se uzimaju u obzir pri obračunavanju hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika, primjenjuje se propis o socijalnoj zaštiti kantona.

POGLAVLJE IX. OBAVEZE I PRAVA HRANITELJA I OBAVEZE I ODGOVORNOSTI CENTRA

Odjeljak A. Obaveze i prava hranitelja

Član 36

(Opće obaveze hranitelja)

- (1) Hranitelj i hraniteljska porodica pružaju djetetu ili odraslom licu koje im je upućeno na smještaj usluge prihvata, stanovanja, prehrane, nabavke odjeće i obuće, održavanja lične higijene, brige o zdravlju i njege, čuvanja, odgoja, obrazovanja, organiziranja slobodnog vremena, prijevoza, te druge usluge ovisno od potreba djeteta ili odraslog lica.
- (2) Hranitelj je obavezan:
  - a) pripremiti sebe i porodicu za prihvata hranjenika, u saradnji sa centrom,
  - b) učestvovati u izradi individualnog plana prije i za vrijeme smještaja hranjenika,
  - c) omogućiti da prilagođavanje hranjenika u porodici bude uspješno i što kraće, te da ponašanje svih članova hraniteljske porodice prema hranjeniku bude odgovarajuće i brižno,
  - d) pružati hranjeniku pomoć u prilagođavanju na novu zajednicu,
  - e) pružati hranjeniku sve vrste usluga u skladu sa ugovornim obavezama iz ugovora o hraniteljstvu,
  - f) hranjenika pravilno njegovati i pružati mu primjeren smještaj, prehranu, odjeću i obuću, te potrebne lične i druge potrepštine,
  - g) osigurati hranjeniku pristup obrazovnim, zdravstvenim, kulturnim i sportskim aktivnostima,
  - h) starati se za očuvanje i unapređenje zdravlja hranjenika, te mu osigurati odgovarajuću zdravstvenu zaštitu u okviru primarne i specijalističke zdravstvene zaštite, te prema potrebi i uputi stručnjaka omogućiti uključivanje u programe psihosocijalne rehabilitacije,
  - i) starati se da hranjenik stekne radne sposobnosti i razvije životne vještine za samostalno funkcioniranje, te mu pomoći u traženju odgovarajućeg zaposlenja,
  - j) pripremiti hranjenika za povratak u vlastitu porodicu ili za odlazak kod drugog pružaoca smještaja ili za samostalan život.

- (3) Hranitelj postupuje prema uputama staratelja, centra i drugih nadležnih pružaoaca socijalnih i drugih usluga, te poduzima mjere utvrđene individualnim planom.
- (4) Hranitelj vodi evidenciju i dokumentaciju o svim važnim životnim okolnostima hranjenika, te redovno i, po potrebi, izvještava centar najmanje dva puta godišnje, te, po potrebi, i druge pružaoce socijalnih usluga na način i u skladu sa obrascem čiji sadržaj propisuje federalni ministar.
- (5) Hranitelj omogućava i potiče kontakte hranjenika sa vlastitom porodicom, drugim srođnicima te ostalim bliskim licima u skladu sa individualnim planom, odlukama nadležnih tijela i u skladu sa najboljim interesom hranjenika.
- (6) Hranitelj osigurava zaštitu dostojanstva, lični integritet i tajnost podataka o hranjeniku.
- (7) Hranitelj kao i njegov bračni, odnosno vanbračni partner najmanje jedanput godišnje, a na prijedlog centra po potrebi i češće učestvuje u edukacijama.

Član 37

(Prava hranitelja)

Hranitelj ima pravo:

- a) na lični dignitet i privatnost,
- b) biti uključen kao ravnopravni član stručnog tima,
- c) biti upoznat sa svim informacijama o hranjeniku i njegovom ranijem porodičnom životu,
- d) učestvovati u izradi individualnog plana i imati saznanja o ciljevima plana za hranjenika,
- e) na sigurnost članova vlastite porodice,
- f) na stručnu pomoć u savladavanju poteškoća pri prijemu i odlasku hranjenika koji je bio smješten u njegovu porodicu,
- g) biti upoznat sa svim postupcima vezanim uz njegovu ulogu hranitelja,
- h) na pomoć u radu hranitelja putem redovnog praćenja,
- i) na osposobljavanje i edukacije koje organizira centar ili drugi pružaoци usluga,
- j) na pristup drugim oblicima podrške u staranju za hranjenika u njegovom domu, uključujući pravovremenu pomoć stručnih radnika centra ili drugih pružaoца usluga,
- k) na evaluaciju i povratnu informaciju o njegovoj ulozi.

Član 38

(Posebne odredbe o hraniteljstvu za djecu)

- (1) Centar ili drugi pružalac socijalnih usluga priprema dijete za hraniteljstvo i njegovu porodicu za zaštitu izvan vlastite porodice, u skladu sa njegovim individualnim planom, osim u slučaju hitnog hraniteljstva kada utvrđuje plan najkasnije u roku osam dana od dana smještaja hranjenika.
- (2) Dijete do treće godine smješta se u hraniteljsku porodicu.
- (3) Dijete koje se izmješta iz biološke ili druge hraniteljske porodice smješta se u hraniteljsku porodicu.
- (4) Izuzetno od st. (2) i (3) ovog člana, uz postojanje opravdanih razloga i ako je to u najboljem interesu djeteta, dijete se može smjestiti u ustanovu socijalne zaštite.
- (5) Djetetu koje je smješteno u ustanovu socijalne zaštite nastoji se osigurati smještaj u hraniteljsku porodicu što je prije moguće, osim ako to nije u njegovom najboljem interesu.
- (6) Izbor hraniteljske porodice mora odgovarati djetetovim potrebama i karakteristikama.
- (7) Centar u saradnji sa roditeljima, odnosno starateljima i djetetom prvenstveno bira hranitelja iz kruga srođnika ili drugih osoba bliskih djetetu, u njegovom mjestu prebivališta uvijek kada je to moguće, osim ako to nije u najboljem interesu djeteta.
- (8) Djetetu ili mlađem punoljetnom licu na redovnom školovanju centar, po potrebi, osigurava neophodnu stručnu pomoć u skladu sa utvrđenim potrebama u individualnom planu.
- (9) Djetetu sa poteškoćama u razvoju ili problemima u ponašanju hranitelj osigurava potrebnu zaštitu i omogućava pružanje specijalizovanih usluga kod drugih pružaoца usluga na osnovu rješenja centra o priznavanju prava na takve usluge.
- (10) Stručni radnici centra i hranitelj zajedno planiraju i pripremaju odlazak djeteta iz hraniteljske porodice radi povratka u vlastitu porodicu radi usvojenja, za samostalan život, za smještaj u drugu hraniteljsku porodicu ili kod drugog pružaoца usluga smještaja radi postepenog prilagođavanja na nove uvjete života.

Član 39

(Posebne obaveze hranitelja za djecu)

(1) Hranitelj djeteta obavezan je:

- a) dijete pravilno njegovati, odgajati i pružati mu primjeren smještaj, osigurati mu primjerenu prehranu, odjeću i obuču, te se starati o djetetovom zdravlju,

- b) djetetu osigurati školske i lične potrepštine, primjerene igračke, osnovnu sportsku i drugu opremu prosječne vrijednosti za različite aktivnosti,
  - c) starati se za pravilan odnos djeteta prema učenju i radu, poticati ga na rad i sticanje radnih navika te se starati da dijete stekne određeno stručno zvanje,
  - d) pomoći djetetu kod oblikovanja vlastitog identiteta, poticati razvoj njegovih sposobnosti i organizirati provođenje slobodnog vremena,
  - e) uključivati dijete u život lokalne zajednice u skladu sa njegovim potrebama i interesima,
  - f) omogućiti i poticati kontakte te susrete i druženja između djeteta i roditelja te drugih članova njegove vlastite porodice, u skladu sa odlukom nadležnog tijela i najboljim interesom djeteta.
- (2) Sva važnija pitanja u vezi sa staranjem i odgojem djeteta hranitelj uređuje sporazumno sa njegovim roditeljima, starateljem ili zakonskim zastupnikom, centrom i pružaocem drugih usluga.

Član 40

(Posebne obaveze hranitelja za odrasla lica)

- (1) Hranitelj odraslog lica obavezan je:
- a) osigurati odraslom licu zadovoljavanje svakodnevnih i posebnih potreba, te ga poticati na usvajanje određenih vještina, s obzirom na njegove preostale sposobnosti a radi njegovog samostalnog zbrinjavanja,
  - b) poticati radno-okupacione aktivnosti u skladu sa nivoom funkcioniranja i interesima odraslog lica, poticati rekreacijske aktivnosti te kulturno-zabavne aktivnosti,
  - c) uključivati odraslo lice u život lokalne zajednice u skladu sa njegovim potrebama i mogućnostima,
  - d) omogućiti i poticati kontakte, susrete i druženja između odraslog lica i članova njegove porodice, te drugih srodnika i prijatelja.
- (2) Odraslom licu koje je smješteno u ustanovu socijalne zaštite nastoji se osigurati smještaj u hraniteljsku porodicu što je prije moguće, osim kad to nije u njegovom najboljem interesu.
- (3) Sva važnija pitanja u vezi sa staranjem za smješteno lice hranitelj uređuje sporazumno sa centrom, drugim pružaocima usluga, te članovima vlastite porodice hranjenika.

Član 41

(Stručna podrška hraniteljstvu)

- (1) Hraniteljskoj porodici i hranjeniku usluge stručne pomoći pružaju: centar, ustanove socijalne zaštite, odgojno-obrazovne i zdravstvene ustanove, organizacije civilnog društva, vjerske zajednice i druga pravna i fizička lica koja pružaju usluge stručne pomoći porodici.
- (2) Pružaoci usluga stručne podrške hraniteljskim porodicama i hranjenicima po potrebi pohađaju edukaciju propisanu ovim zakonom.

Odjeljak B. Obaveze i odgovornosti centra

Član 42

(Podrška hraniteljima)

- (1) Stručni radnici centra aktivno promovišu razvoj hraniteljstva u skladu sa utvrđenim potrebama na području svoje mjesne nadležnosti.
- (2) U promovisanju hraniteljstva, u saradnji sa centrom, mogu učestvovati ustanove socijalne zaštite, odgojno-obrazovne i zdravstvene ustanove, organizacije civilnog društva, vjerske zajednice i druga pravna i fizička lica.
- (3) Stručni radnici centra svim licima zainteresiranim za obavljanje hraniteljstva daju informacije o svrsi, uvjetima i načinu obavljanja hraniteljstva, te pravima i obavezama hranitelja.
- (4) Centar informira sve hranitelje na području svoje mjesne nadležnosti o obavezi edukovanja, te o terminima održavanja bazičnih i dodatnih edukacija iz oblasti hraniteljstva.
- (5) Centar procjenjuje potencijalne hranitelje, donosi odluku o njihovoj podobnosti, priprema i prati pružanje usluge i osposobljavanje hranitelja, te pruža stručnu podršku hraniteljima na području svoje mjesne nadležnosti.
- (6) Centar potiče i organizira grupni rad za hranitelje, te pruža pomoć u njihovom udruživanju i zajedničkom djelovanju.

Član 43

(Obaveze centra)

- (1) Centar koji je uputio na smještaj hranjenika obavezan je:
- a) u izradu individualnog plana uključiti izabranog hranitelja te hranjenika, roditelja, staratelja, a, po potrebi, i druge članove porodice hranjenika,

- b) upoznati hraniteljsku porodicu tokom izrade individualnog plana sa osobinama hranjenika koji će biti smješten, njegovim dotadašnjim životom, zdravstvenim stanjem i potrebama, problemima koji postoje i koji se mogu očekivati te sa ciljevima koji se žele postići individualnim planom,
- c) pravovremeno osigurati hranitelju dokumente u vezi sa prijavom boravišta i ostvarivanja zdravstvene zaštite hranjenika,
- d) podržavati kontakte hranjenika sa roditeljima i članovima biološke porodice,
- e) pratiti ispunjavanje obaveza hranitelja utvrđenih individualnim planom i redovno obilaziti hraniteljsku porodicu i kontaktirati sa hranjenikom, uz obavezu izrade izvještaja o utvrđenom stanju na terenu koji se ulaže u spis predmeta hranjenika.
- (2) Ako na području svoje mjesne nadležnosti centar ne može naći odgovarajućeg hranitelja ili ako smještaj hranjenika na tom području ne bi bio u njegovom interesu, centar će uputiti hranjenika na smještaj kod hranitelja na području najbližeg centra koji ima na raspolaganju odgovarajućeg hranitelja od kojeg će prethodno zatražiti pisano mišljenje o upućivanju hranjenika na smještaj.
- (3) Mjesna nadležnost centra ne mijenja se smještajem lica u hraniteljsku porodicu čije je prebivalište na području druge općine. Za dijete čiji roditelji žive odvojeno mjesna nadležnost centra određuje se prema prebivalištu roditelja kojem je dijete povjereno odlukom suda ili organa starateljstva. Do donošenja odluke mjesno je nadležan centar prema prebivalištu roditelja kod kojeg dijete živi.
- (4) Sve indicije ili dokaze zloupotrebe, nasilja, zlostavljanja, seksualnog uznemiravanja, diskriminacije i drugih kršenja prava hranjenika centar je dužan prijaviti nadležnim organima.

Član 44

(Individualni plan)

- (1) Centar je obavezan postupati tako da se u svim slučajevima i na najbolji način ostvaruje najbolji interes hranjenika i svrha hraniteljstva.
- (2) Voditelj individualnog plana planira i predlaže odgovarajuće postupanje i stručnu pomoć hranjeniku te neposredno prati hranjenika u hraniteljskoj porodici, uz pomoć članova stručnog tima.
- (3) Individualni plan sastavlja se u pisanom obliku i sadrži planirane ciljeve, aktivnosti, rokove i nosioce izvršenja aktivnosti kojima se ostvaruje svrha smještaja u hraniteljsku porodicu, te način praćenja i preispitivanja individualnog plana na osnovu čega se dopunjava i po potrebi mijenja najmanje jedanput godišnje.
- (4) Nakon smještaja hranjenika u hraniteljsku porodicu voditelj individualnog plana koordinira provođenje plana u saradnji sa hranjenikom i njegovom porodicom, a po potrebi i sa drugim pravnim i fizičkim licima.
- (5) Lica iz stava (4) ovog člana učestvuju u provođenju i praćenju individualnog plana i po potrebi se sastaju, preispituju plan i utvrđuju nove ciljeve i buduće aktivnosti za smještenog hranjenika.
- (6) Stručni radnik centra prati prilike smještenog djeteta putem posjeta najmanje jedanput sedmično u prvom mjesecu smještaja, zatim jedanput mjesečno u naredna tri mjeseca smještaja, te nadalje najmanje jedanput u tri mjeseca tokom smještaja, putem razgovora u centru i domu hranitelja, posjeta školi i saradnjom sa drugim pravnim, odnosno fizičkim licima koja učestvuju u ostvarivanju njegovog individualnog plana.
- (7) Stručni radnik centra prati prilike smještenog odraslog lica putem posjeta najmanje jedanput u prvom mjesecu smještaja, te nadalje jedanput u četiri mjeseca tokom smještaja, a po potrebi i češće.
- (8) Ako centar ili druga lica iz stava (4) ovog člana utvrde da hranitelj postupa u suprotnosti sa interesima smještenog hranjenika, centar je obavezan po službenoj dužnosti pokrenuti postupak utvrđivanja činjeničnog stanja, te na osnovu utvrđenog eventualno donijeti odluku o raskidu ugovora o hraniteljstvu.
- (9) Centar prati obavljanje hraniteljstva na području svoje mjesne nadležnosti u skladu sa članom 43. stav (3) ovog zakona.

Član 45

(Podrška hranjeniku)

- (1) Centar i hraniteljska porodica zajednički pripremaju hranjenika za povratak u vlastitu porodicu, za drugi oblik zaštite ili za samostalan život.
- (2) U slučaju da centar utvrdi da je hranjenika potrebno uputiti na smještaj u drugu hraniteljsku porodicu, u skladu sa promjenama u individualnom planu hranjenika, zajedno sa hraniteljem priprema hranjenika na odlazak iz porodice i prihvata u novoj hraniteljskoj porodici.
- (3) Ako je hranjeniku nakon navršene 18. godine, radi školovanja i najduže godinu dana nakon završetka školovanja ako se ne može zaposliti, potrebno osigurati ostanak na smještaju u hraniteljskoj porodici, centar zajedno sa hraniteljem i hranjenikom preispituje planirane ciljeve te da li je daljnji ostanak u hraniteljskoj porodici u njegovom najboljem interesu.
- (4) Mlađim punoljetnim licima na smještaju u hraniteljskim porodicama centar je obavezan, zajedno sa hraniteljem, pružiti pomoć za osamostaljivanje i samostalan život.
- (5) Nakon prestanka smještaja u hraniteljskoj porodici mlađim punoljetnim licima centar će u roku godinu dana od dana prestanka smještaja u hraniteljsku porodicu osigurati praćenje i pomoć, kao i kontakt sa hraniteljskom porodicom i pomoć za uključivanje u lokalnu zajednicu.

POGLAVLJE X. PRAVA I OBAVEZE HRANJENIKA

Član 46

(Obaveze hranjenika)

- (1) Hranjenik u skladu sa individualnim planom aktivno učestvuje u ostvarivanju planiranih i dogovorenih ciljeva, izvršava utvrđene obaveze i inicira preispitivanje svog individualnog plana u slučaju novih okolnosti koje utječu na njegovo provođenje.
- (2) Hranjenik je obavezan poštovati pravila porodičnog života u hraniteljskoj porodici i pravila ponašanja prema hranitelju i drugim hranjenicima.
- (3) Ako nastanu problemi u odnosima hranjenika sa hraniteljem u vezi sa svakodnevnim obavezama, načinom korištenja slobodnog vremena, u komunikaciji sa članovima vlastite porodice, brizi hranjenika o svom zdravlju, u kontaktima sa lokalnom zajednicom i slično, hranjenik je obavezan uspostaviti saradnju sa hraniteljem i sporazumno sa njim i voditeljem njegovog individualnog plana nastojati riješiti nastale probleme.

Član 47

(Prava djeteta i odraslog lica)

- (1) Dijete koje se nalazi kod hranitelja ima pravo:
  - a) u skladu sa svojom dobi biti informirano o svim fazama zbrinjavanja, te biti pripremljeno na smještaj u hraniteljsku porodicu,
  - b) učestvovati u donošenju odluka koje utječu na njegov život,
  - c) primati kontinuiranu emocionalnu podršku hranitelja usmjerenu na razumijevanje i prihvatanje razloga trenutne ili trajne nemogućnosti njegovih roditelja da se staraju o njemu,
  - d) na odgoj, obrazovanje, razvijanje vještina, te profesionalno usmjerenje koje će ga pripremiti za kvalitetan život,
  - e) na dostupnost usluga i programa podrške, uključujući dostupnost specijalizovanih edukacija za unapređenje znanja i vještina kako bi moglo ostvariti svoje pune potencijale,
  - f) na kontinuiranu brigu, pažnju, prihvatanje i poštovanje kao jedinstvenog ljudskog bića, te pomoć u razvijanju vlastitog identiteta i povjerenja u vlastitu vrijednost,
  - g) živjeti i praktikovati običaje u skladu sa svojim porijeklom, kulturom, nacionalnom i vjerskom pripadnošću,
  - h) na privatnost i pristup službenim informacijama i dokumentaciji vezanoj uz njegovu porodicu,
  - i) na poštovanje dostojanstva i sigurnosti, te zaštitu od povreda, svih oblika nasilja i drugih oblika zlostavljanja i izrabljivanja,
  - j) na kontakte i održavanje trajne i redovne veze sa članovima vlastite porodice, ako to nije u suprotnosti sa njegovim najboljim interesom,
  - k) biti informirano i pripremljeno na prestanak smještaja, uključujući savjetovanje i podršku,
  - l) na prigovor voditelju njegovog individualnog plana ili centru.
- (2) Odraslo lice koje se smješta u hraniteljsku porodicu ima pravo:
  - a) biti informirano o svim fazama zbrinjavanja i pripremljeno na smještaj u hraniteljsku porodicu,
  - b) na dostupnost usluga i programa podrške u lokalnoj zajednici,
  - c) na kontinuirano starenje, prihvatanje i poštovanje dostojanstva od hranitelja i članova hraniteljske porodice,
  - d) na sigurnost, te zaštitu od povreda, svih oblika nasilja i drugih oblika zlostavljanja i izrabljivanja,
  - e) živjeti i praktikovati običaje u skladu sa svojim porijeklom, kulturom, nacionalnom i vjerskom pripadnošću,
  - f) na privatnost i pristup ličnoj dokumentaciji te informacijama vezanim uz vlastitu porodicu,
  - g) na kontakte i održavanje trajne i redovne veze sa članovima vlastite porodice te drugim licima važnim u njegovom životu, ako to nije u suprotnosti sa njegovim najboljim interesom,
  - h) na prigovor voditelju njegovog individualnog plana ili centru.

POGLAVLJE XI. OSPOSOBLJAVANJE I EDUKACIJA

Član 48

(Edukacija hranitelja)

- (1) Osposobljavanje i edukacija hranitelja u Federaciji provodi se u skladu sa planom i programom osnovnih i dodatnih edukacija.
- (2) Plan i program osnovnih i dodatnih edukacija hranitelja iz stava (1) ovog člana donosi federalni ministar nakon izvršenih konsultacija sa kantonalnim ministarstvima.
- (3) Osnovne edukacije za osobe koje žele biti hranitelji organizirat će se najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće.
- (4) Dodatne edukacije hranitelja obavljat će se dva ili više puta godišnje u skladu sa potrebama.
- (5) Federalno ministarstvo organizira i provodi obavezno osposobljavanje i propisane edukacije hranitelja.

(6) Sredstva potrebna za edukaciju hranitelja osiguravaju se u budžetu Federacije.

(7) Edukacija hranitelja vrši se na jednoj lokaciji za cijeli kanton ili za više kantona ako se u nekom kantonu ne može formirati edukativna grupa.

Član 49

(Edukatori u oblasti hraniteljstva)

(1) Ministarstvo organizira edukacije za stjecanje zvanja edukatora u oblasti hraniteljstva.

(2) Edukacija iz stava (1) ovog člana organizira se za službenike Ministarstva, kantonalnih ministarstava i zaposlenike centara koji se bave poslovima hraniteljstva.

(3) Na edukaciju iz stava (1) ovog člana mogu se prijaviti i druga pravna ili fizička lica sa područja Federacije koja se bave hraniteljstvom, s tim da ta pravna i fizička lica snose troškove edukacije.

(4) Po uspješno završenoj edukaciji iz st. (2) i (3) ovog člana uvjerenje o stjecanju zvanja edukatora izdaje Ministarstvo.

Član 50

(Područja edukacije)

(1) Osposobljavanje i edukacija za obavljanje hraniteljstva koje mora završiti hranitelj za djecu, izuzev srodničkog hranitelja, prije izdavanja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva obuhvata sljedeća područja:

a) pojam i značaj hraniteljstva,

b) uloga i odgovornost hranitelja,

c) odgojni postupci, načini odgoja i osnovne zadaće roditeljstva,

d) životne krize i načini funkcioniranja porodice,

e) razvojne potrebe djeteta, odvajanje djeteta iz primarne porodice i stvaranje bliskih veza,

f) prava, interesi i dobrobit djeteta,

g) emocionalna inteligencija kod djece,

h) zaštita djece od zlostavljanja i zanemarivanja i prepoznavanje rizika,

i) partnerski odnosi između pružaoca zaštite, pružaoca podrške hraniteljima i vlastite porodice i smještenog djeteta,

j) komunikacijske vještine u brizi za djecu i mlađa punoljetna lica i

k) samoprocjenu hranitelja.

(2) Osposobljavanje i edukacija za obavljanje hraniteljstva koje mora završiti hranitelj za odrasla lica, izuzev srodničkog hranitelja, prije izdavanja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva obuhvata sljedeća područja:

a) pojam i značaj hraniteljstva,

b) uloga i odgovornost hranitelja,

c) životne krize i načini funkcioniranja porodice,

d) metode poticanja i podrške, sposobnosti i vještine za samostalnu brigu o sebi odraslog lica,

e) zaštita od zlostavljanja i zanemarivanja i prepoznavanje rizika,

f) zaštita od nasilja nad odraslim licima u stanju socijalne potrebe,

g) komunikacijske vještine u brizi za odraslo lice,

h) integracija odraslih smještenih lica u lokalnu sredinu,

i) prepoznavanje i praćenje promjena vezanih uz proces starenja,

j) partnerski odnosi između pružaoca zaštite, pružaoca podrške hraniteljima i vlastite porodice i smještenog odraslog lica.

(3) Nakon izdavanja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva centar će srodničkom hranitelju odrediti rok u kojem mora izvršiti osposobljavanje i učestvovanje u edukaciji, odnosno obuci za obavljanje hraniteljstva u područjima iz st. (1) i (2) ovog člana.

(4) Osim područja iz st. (1) i (2) ovog člana, program za osposobljavanje hranitelja za djecu sa poteškoćama u razvoju i lica sa invaliditetom sadrži i dodatna područja.

(5) Hranitelj mora najmanje jedanput godišnje učestvovati u propisanim edukacijama, a u skladu sa procjenom stručnog tima nadležnog centra.

(6) Obaveza osposobljavanja i učestvovanja u edukacijama iz stava (4) ovog člana odnosi se i na srodničkog hranitelja.

POGLAVLJE XII. REGISTAR I EVIDENCIJA PODATAKA, NADZOR I PRAĆENJE PRIMJENE OVOG ZAKONA

Član 51

(Registar hranitelja)

- (1) Ministarstvo vodi centralni registar potencijalnih hranitelja i hranitelja u Federaciji, a koji sadrži i evidenciju o korisnicima hraniteljstva kojima je priznato pravo na smještaj u hraniteljsku porodicu.
- (2) Registar iz stava (1) ovog člana Ministarstvo vodi na osnovu podataka koje dostavlja centar.
- (3) Centar podatke o donošenju rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva, odnosno zaključivanju ugovora o hraniteljstvu za područje svoje mjesne nadležnosti dostavlja kantonalnom ministarstvu i Ministarstvu u roku osam dana od dana donošenja rješenja, odnosno zaključenja ugovora u skladu sa ovim zakonom.
- (4) Sadržaj i način vođenja registra i evidencije iz stava (1) ovog člana propisuje federalni ministar.
- (5) Podaci u registru i evidencijama iz ovog člana razvrstavaju se prema spolu.

Član 52

(Stručni i inspekcijski nadzor)

- (1) Stručni nadzor nad provođenjem ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona vrše kantonalna ministarstva.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona vrši kantonalni inspektor za oblast socijalne zaštite u okviru svoje mjesne nadležnosti utvrđene zakonom i podzakonskim aktima.
- (3) Nadzor iz stava (2) ovog člana vrši se u centru, a na osnovu uvida u dokumentaciju kojom raspolaže centar.

Član 53*

(prestalo da važi)

Član 54

(Princip rodne ravnopravnosti)

Prilikom formiranja stručnih timova u centrima i radnog tijela iz člana 53. ovog zakona, vodit će se računa o ravnopravnoj zastupljenosti oba spola.

POGLAVLJE XIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 55

(Kaznene odredbe za prekršaj hranitelja)

Novčanom kaznom od 1.200,00 KM do 4.000,00 KM bit će kažnjen za prekršaj hranitelj ako:

- a) obavlja hraniteljstvo mimo propisanih uvjeta za obavljanje hraniteljstva iz člana 17. ovog zakona ili suprotno odredbi člana 18. ovog zakona,
- b) obavlja hraniteljstvo bez važećeg rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje hraniteljstva iz člana 25. ovog zakona,
- c) ne prijavi promijenjene okolnosti iz člana 26. stav (2) ovog zakona,
- d) odbije primiti hranjenika na smještaj bez valjanog razloga, iako je učestvovao u donošenju individualnog plana hranjenika i bio saglasan sa smještajem tog hranjenika,
- e) izvrši samovoljan premještaj hranjenika iz stambenog prostora navedenog u ugovoru o hraniteljstvu u drugi stambeni prostor bez odobrenja mjesno nadležnog centra,
- f) ne pruža sve vrste usluga hranjeniku ili usluge ne pruža u obimu propisanim zakonom ili podzakonskim aktom u skladu sa ugovorenim obavezama iz ugovora o hraniteljstvu,
- g) u određenom roku ne poduzme mjere utvrđene promjenom individualnog plana hranjenika,
- h) ne vodi na propisan način evidenciju i dokumentaciju o hranjeniku,
- i) ne izvještava mjesno nadležni centar o svim važnim životnim okolnostima hranjenika,
- j) onemogućava kontakte hranjenika sa vlastitom porodicom, drugim srodnicima te ostalim bliskim osobama,
- k) postupa suprotno individualnom planu i odlukama nadležnih tijela,
- l) ne osigura povjerljivost podataka i lični integritet i dostojanstvo hranjenika.

Član 56

(Kaznene odredbe za prekršaj centra)

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM bit će kažnjen za prekršaj centar ako:

- a) inspektoru onemogućiti rad, odnosno ne osigura uvjete za neometan rad ili znatno oteža inspekcijski nadzor, ili mu ne dostavi, ili ne pripremi podatke, obavijesti i materijale na njegov zahtjev u određenom roku, ili mu ne dostavi ili pripremi netačne i nepotpune podatke, obavijesti i materijale,
- b) ne izvrši pravomoćno rješenje inspektora socijalne zaštite.

(2) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.500,00 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno i odgovorno lice u centru.

TREĆI DIO

POGLAVLJE XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 57

(Reguliranje statusa hranitelja koji na dan stupanja na snagu ovog zakona obavlja hraniteljstvo)

(1) Hranitelj koji na dan stupanja na snagu ovog zakona obavlja hraniteljstvo može i dalje obavljati hraniteljstvo i starati se o zatečenim hranjenicima dok ti korisnici ostvaruju pravo na smještaj u hraniteljsku porodicu, a najduže godinu dana od dana početka primjene ovog zakona.

(2) Hranitelj iz stava (1) ovog člana koji i dalje želi obavljati hraniteljstvo podnijet će prijavu za obavljanje hraniteljstva iz člana 23. ovog zakona u roku šest mjeseci od dana početka primjene ovog zakona.

Član 58

(Provedbeni akti)

(1) Federalni ministar će u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propis iz člana 17. stav (1) tačka i) ovog zakona.

(2) Federalni ministar će u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona propisati obrazac prijave za obavljanje hraniteljstva iz člana 23. stav (1) ovog zakona.

(3) Federalni ministar će u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona propisati obrazac za izvještavanje iz člana 36. stav (4) ovog zakona.

(4) Federalni ministar donijet će plan i program osnovnih i dodatnih edukacija hranitelja iz člana 48. stav (1) ovog zakona u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a za svaku narednu godinu najkasnije do 1. marta tekuće godine.

(5) Federalni ministar u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijet će pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencija iz člana 51. stav (4) ovog zakona.

Član 59

(Prestanak primjene odredbi Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom)

Danom početka primjene ovog zakona prestaju se primjenjivati odredbe člana 19. stav (1) tačka 3. i čl. od 31. do 40. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

Član 60

(Usklađivanje kantonalnih propisa)

Do dana početka primjene ovog zakona kantoni su dužni uskladiti svoje propise sa ovim zakonom.

Član 61

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a početak će se primjenjivati nakon 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona, osim čl. 48. i 49. ovog zakona.